

Samenvatting

College stemt met voorliggend voorstel in over de richting van uitwerking van de opbrengst van het burgerberaad en de stads(deel)bijeenkomsten in de geactualiseerde omgevingsvisie en agendeert het voor besluitvorming in de gemeenteraad. Dit als resultante van een eerste intensieve participatieronde tussen juni 2023 en december 2023, waarin vanuit het burgerberaad, een stadsbrede bijeenkomst en vanuit 7 stadsdeelbijeenkomsten adviezen en punten zijn meegegeven ter verdere verwerking in de actualisatie van de omgevingsvisie. Voorliggend besluit is opmaat naar de definitieve uitwerking in de omgevingsvisie.

Beslispunten

Het college van burgemeester en wethouders stemt in met:

1. de richting van verdere uitwerking van de adviezen van het burgerberaad zoals beschreven in voorliggend collegevoorstel naar de geactualiseerde omgevingsvisie toe;
2. de richting van verdere uitwerking van de opbrengst stads(deel)bijeenkomsten zoals beschreven in voorliggend collegevoorstel naar de geactualiseerde omgevingsvisie toe;
3. het verdere proces zoals geschetst in het collegevoorstel;
4. het agenderen van het raadsvoorstel inclusief bijlagen ter bespreking en besluitvorming in de gemeenteraad.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 21 februari 2024:

Conform.

1. Aanleiding

Op dit moment actualiseert de gemeente Maastricht de omgevingsvisie 2040. Dit in opdracht van de gemeenteraad, die op 28 februari 2023 het startdocument actualisatie omgevingsvisie heeft vastgesteld. Naast een inhoudelijke actualisatie is de omgevingsvisie gekoppeld aan de ambitie om het gesprek met de stad een volwaardige plek te geven in het proces. Deze ambitie werd omgezet via een eerste intensieve participatieronde via het door de gemeenteraad ingestelde burgerberaad, een stadsbrede bijeenkomst en 7 stadsdeelbijeenkomsten. Deze participatie-instrumenten hebben adviezen, zorgen en wensen opgeleverd. Met voorliggend college- en raadsvoorstel is een voorstel gemaakt hoe om te gaan met de adviezen en opgehaalde punten.

Voorliggend voorstel zal aan de raad worden voorgelegd, omdat de gemeenteraad uiteindelijk een besluit neemt over de geactualiseerde omgevingsvisie. Het voorstel is een tussenstap om college en vervolgens gemeenteraad een besluit te laten nemen over de richting van uitwerking van de participatietrajecten en het geactualiseerde proces vast te stellen. Het college en de gemeenteraad hebben bij het procesbesluit vastgesteld dat er 2 sporen van participatie worden ingezet. Enerzijds het spoor *Meebeslissen*, waarbij het burgerberaad is ingesteld en het mandaat heeft gekregen om adviezen uit te werken die daadwerkelijk worden geïmplementeerd of uitgewerkt worden vanuit een geactualiseerde omgevingsvisie. Anderzijds is het er spoor *Meepraten*, en daar zijn de stadsbrede bijeenkomst en de 7 stadsdeelbijeenkomsten voor opgezet.

Onderdeel van dit voorstel is een wijziging in het proces om zo goed mogelijk te kunnen voldoen aan de vragen en mogelijkheden tot afstemming die benodigd zijn. Daar is inmiddels ook ruimte voor, doordat met het ingaan van de omgevingswet de wettelijke eis om voor 1 januari 2025 als gemeente een omgevingsvisie in formele zin te hebben is verplaatst naar 1 januari 2027. Dit maakt dat er iets meer tijd kan worden voorzien om op basis van een concept actualisatie omgevingsvisie o.a. de Commissie MER te laten reflecteren op het concept en de opmerkingen nog goed te kunnen verwerken, en tevens nog gesprekken te voeren met andere overheden en stakeholders.

2. Context

Het collegevoorstel en het raadsvoorstel hebben een directe relatie met de stadsvisie, de sociale visie, de economische visie en de cultuurvisie. Ook heeft het een directe relatie met het participatiebeleid, immers het burgerberaad is een van de instrumenten onder het kopje meebeslissen. Tevens is het burgerberaad als pilot opgenomen in het coalitieakkoord. Wettelijk moet een gemeente voor 1 januari 2027 een omgevingsvisie hebben conform de omgevingswet. Op dit moment heeft de gemeente een omgevingsvisie die juridisch nog een

structuurvisie is. De vigerende omgevingsvisie zal worden geactualiseerd naar een inhoudelijk en juridisch volwaardige omgevingsvisie conform de omgevingswet.

3. Gewenste situatie

In de omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. Participatie is daarbij voor de stad Maastricht belangrijk en heeft meerdere doelen. Participatie draagt namelijk bij aan betere plannen, maakt belangen inzichtelijk en wil grotere zeggenschap voor de stad creëren. O.a. de stadspeiling is daarbij een indicator die we hanteren om te zien of de stad dit ook zo ervaart. Dit is een peiling die de gemeente periodiek uitvoert, met als effectindicatoren in hoeverre de Maastrichtenaar van mening is dat de gemeente luistert, betreft en ruimte geeft voor initiatieven.

Met huidig voorstel is recht gedaan aan hetgeen opgehaald, en op de aangedragen onderwerpen een richting geeft ter verdere verwerking in de omgevingsvisie. Een richtingskeuze is nog geen definitieve keuze en bij de uitwerking van ambities kan e.e.a. nog wijzigen, maar met deze tussenstap beogen we wel duidelijkheid richting te bepalen voor de komende periode. Met dit besluit is het proces niet afgerond, maar is voorliggend besluit wel een belangrijke tussenstap op weg naar een geactualiseerde omgevingsvisie die de stad klaar maakt voor de toekomstige opgaven in ruimtelijk perspectief.

De diverse momenten van participatiemomenten en processen hebben geresulteerd in een beeld waar de bewoners van de stad aan denken bij het ruimtelijke Maastricht naar 2040 toe. Met deze uitspraken is het voorstel om op inhoud de volgende keuzes te maken, als richting van uitwerking voor de geactualiseerde omgevingsvisie. Een hoofdlijn van de opbrengst is in onderstaande uitgewerkt, de uitwerkingen per stadsdeel en verdere concretisering zijn opgenomen in bijlage 4 en 5.

1. Een gezonde leefomgeving

De lijn van de vigerende omgevingsvisie die inzet op het faciliteren van ontmoeting aan de hand van een fijnmazig netwerk van ontmoetingsplekken wordt voortgezet en doorontwikkeld door in te zetten op beschikbaarheid, bereikbaarheid en spreiding van ontmoetingsplekken zowel gebouwelijk als in de openbare ruimte passend bij het karakter en de behoefte van de buurt. Op vergroening wordt zeer sterk ingezet, in het kader van klimaatadaptatie, gezondheid en ontmoeting. We zetten hierbij in op een gebiedsgerichte groennorm als ruimtelijk kader voor investeringen en groen, en particuliere ontwikkelingen. We introduceren de '*straat van de toekomst*', als methodiek om bij de (her)inrichting

van straten en openbare ruimte naast mobiliteit steeds belangrijkere aspecten zoals klimaatadaptatie, economie, ontmoeting, gezondheid, energietransitie en veiligheid mee te nemen in het ontwerp en het proces met de omgeving. Het inzetten op vergroenen, ruimte bieden voor economische activiteiten, het autoluwler maken en goede fiets- en wandelverbindingen zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

2. Een aantrekkelijk woonaanbod

In de geactualiseerde visie zal er meer aandacht zijn voor de buurten met hun unieke kwaliteiten, kansen en opgaven. De omgevingsvisie geeft zo richting aan de te ontwikkelen omgevingsplannen en de op te stellen stadsdeelprogramma's. De omgevingsvisie stuurt op een gezonde mix van bewoners in de buurten. De demografische verandering van de bevolking naar kleinere huishoudens en de transitie van de woningvoorraad naar meer kleinere woningen per hectare in het centrum vraagt om andere woontypologieën met collectieve ruimten, en een uitbreiding van de publieke ruimte als plek om te verblijven, te ontmoeten en te ontspannen. Bij een aantrekkelijk woonaanbod hoort immers ook een zo aantrekkelijk mogelijke leefomgeving.

3. Een duurzame stad

In de omgevingsvisie wordt een extra laag toegevoegd aan het ruimtelijk 'raamwerk'. Op dit moment bestaat het raamwerk uit *1 - infrastructuur, 2 - groen, water en landschap* en *3 – wandel en fietsroutes*. De nieuwe laag bevat structuren op het gebied van Duurzaamheid en Energie, die richtinggevend zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling, zoals bijvoorbeeld leidingtracé 's en warmtenetten. De methodiek '*de straat van de toekomst*' zorgt ervoor dat boven- en ondergrondse infrastructuur voor de energietransitie integraal worden meegenomen bij de (her)inrichting van openbare ruimte. Daarnaast stimuleren we het gebruik van duurzame mobiliteit en faciliteren we de transitie naar circulaire economie.

4. Een vitale economie

De campus wordt als een belangrijke pijler voor de economie gezien. De inrichting van de Health Campus moet aantrekkelijker worden. Belangrijk onderdeel daarbij zijn wandel- en fietsverbindingen tussen campus en omliggende wijken. Op deze manier profiteren ook de buurtbewoners van de campus.

Om de unieke kwaliteiten van de binnenstad als één van de belangrijke drager van de economie, welvaart en het vestigingsklimaat van Maastricht te beschermen zal de geactualiseerde omgevingsvisie meer gebiedsgericht sturen op een balans tussen dynamiek en rust, economische belangen en leefbaarheid. Op sommige plekken in de binnenstad is de grens van dynamiek op

piekmomenten bereikt en is vooral sturing nodig om het multifunctioneel karakter van de buurt en groene binnenterreinen te behouden, en te werken aan een duurzame mix van woningtypes en bewoners. De dynamiek van horeca en vrijetijdseconomie wordt meer over de stad verspreid, zodat de binnenstad niet aan zijn eigen succes ten onder gaat, en andere gebieden profiteren door meer levendigheid, voorzieningen en ontmoetingsplekken. Waar mogelijk verbinden we wonen en werken, waarbij wel rekening gehouden wordt met de het karakter van de buurt.

5. Een verbonden en inclusieve samenleving

Zowel uit de adviezen van het burgerberaad als de stads(deel)sessies blijkt een hang naar meer ontmoeting. Zoals bij punt 1 benoemd wordt gestreefd naar een fijnmazig netwerk van ontmoetingsplekken. Doel is om plekken voor spontane en gerichte ontmoetingen te faciliteren door grip te houden op de plekken waar dagelijkse voorzieningen zoals (buurt)supermarkten en huisartsenpraktijken, maar ook buurtcentra en sportvoorzieningen een plek krijgen. Uiteraard in afstemming met markt en initiatiefnemers, maar met inzet voor gerichte clustering in de buurten. Naast ontmoeting in de openbare ruimte stimuleren we ontmoeting door vergroening op private terreinen en collectieve voorzieningen in private gebouwen. Het centrum blijft een plek voor ontmoeting voor de stad en regio. Maar om de leefbaarheid van het centrum te behouden worden nieuwe ontwikkelingen waar mogelijk meer verspreid naar plekken als het Sphinxkwartier en de Campus, die gebaat zijn bij meer dynamiek en een functie als ontmoetingsplek. Er is meer aandacht voor de leefbaarheid en unieke kwaliteiten van de buurten rondom de dynamisch historische binnenstad. De buurten met aanloopstraten hebben een belangrijke functie voor de stad als verbinding naar de historische binnenstad en als toeristische attractie, maar ook de eigen identiteit en leefkwaliteit moeten behouden worden. Om voldoende draagvlak voor voorzieningen en een gezonde mix van bewoners te realiseren wordt op specifieke plekken te verdichten. De omgevingsvisie zal helder maken wat de keuzes zijn, zodat de stad weet wat de ruimtelijke ambities zijn.

4. **Effect op duurzaamheid en/of gezondheid**

Duurzame ontwikkeling is voor Maastricht een voorwaarde om onze ambities op lange termijn te kunnen realiseren. Duurzaamheid is gericht op de balans tussen de aspecten People (sociale cohesie en betrokkenheid), Planet (ecosystemen en hulpbronnen/grondstoffen) en Prosperity (verantwoorde economische ontwikkeling en maatschappelijke winst). De omgevings-effectrapportage die begeleidend is aan de te actualiseren omgevingsvisie werkt ook vanuit deze 3-deling. De geformuleerde adviezen en opmerkingen zijn tevens vaak van toepassing op een van de

3 aspecten. Het definitieve effect op duurzaamheid en gezondheid zal gemonitord worden via de omgevingseffectrapportage en daar in het definitieve voorstel ook op ingaan.

5. Effect op de openbare ruimte

De omgevingsvisie is de strategische visie die inzicht geeft hoe Maastricht naar de komende jaren ruimtelijk ontwikkeld moet worden. Het effect van het definitieve besluit op de openbare ruimte is dus groot, en de effecten zullen bij het definitieve besluit ook worden geadresseerd zodat de consequenties en effecten zo helder mogelijk zijn.

6. Personeel en organisatie

Huidig voorstel heeft geen invloed op personeel en organisatie. Bij de definitieve vaststelling van de geactualiseerde omgevingsvisie is dit mogelijk wel aan de orde, en zal dit ook uitgewerkt worden.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

Niet van toepassing.

8. Financiën

Dit raadsvoorstel heeft op dit moment geen financiële consequenties. De definitieve uitwerking zal worden voorgelegd in de geactualiseerde omgevingsvisie, en vervolgens in nadere uitwerking met programma's en beleid. De financiën zullen op die momenten ter sprake komen, en er zal dan door het betreffende beslisorgaan een besluit genomen kunnen worden over financiële uitwerking. Voor de omgevingsvisie gaan we vooralsnog wel uit van realiseerbaarheid van de adviezen, mede dankzij het langere termijn karakter van de omgevingsvisie. Dit is ook conform wat het burgerberaad zelf heeft aangegeven in de rapportage en waar ze graag bij betrokken blijft.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing.

10. Participatie tot heden

Voorliggend document geeft al aan welke participatieprocessen hebben plaatsgevonden. Dit gaat over het burgerberaad, de stadsbrede samenkomst en de 7 stadsdeelbijeenkomsten.

11. Voorstel

Het college van burgemeester en wethouders stemt in met:

1. de richting van verdere uitwerking van de adviezen van het burgerberaad zoals beschreven in voorliggend collegevoorstel naar de geactualiseerde omgevingsvisie toe;
2. de richting van verdere uitwerking van de opbrengst stads(deel)bijeenkomsten zoals beschreven in voorliggend collegevoorstel naar de geactualiseerde omgevingsvisie toe;
3. het verdere proces zoals geschetst in het collegevoorstel;
4. het agenderen van het raadsvoorstel inclusief bijlagen ter bespreking en besluitvorming in de gemeenteraad.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Voorliggend besluit is een tussenstap op weg naar een definitieve omgevingsvisie. Dit voorstel is aangepast ten opzichte van het eerdere startbesluit, omdat er als gevolg van de ingang van de Omgevingswet per 1 januari 2024 ook meer tijd is om zorgvuldig en met draagvlak verder te gaan. Op basis van voorliggend besluit zal aan de slag worden gegaan met de verdere actualisatie, zoals geschetst in onderstaand beeld. Het burgerberaad en deelnemers aan de participatie-bijeenkomsten krijgen een terugkoppeling van de bestuurlijke besluiten. In onderstaande een visuele weergave van het proces de komende periode zoals nu voorzien.

Na vaststelling van dit raadsvoorstel is participatieproces nog niet afgerond. Er zal enerzijds nog een digitale participatiemethode worden ingezet in Q2 2024, met hoofdlijnen voor de nieuwe omgevingsvisie. Doel is om stadsbreed op een digitale manier inwoners verder betrokken te krijgen, en zo nog feedback te krijgen op de hoofdlijnen van de nieuwe omgevingsvisie. Tevens zal er in Q2 en Q3 met andere overheden en stakeholders worden gesproken over de richting die de nieuwe omgevingsvisie uitgaat, zodat er van beide kanten goed aangesloten kan worden op elkaars ambitie. Tot slot zal in Q1 2025 nog ruimte zijn om laatste punten op basis van het concept mee te nemen. Met deze stappen is voorzien in een grondig traject, waarbij geleidelijk van algemene bijdragen naar doelgerichte reacties op conceptstukken zal worden gegaan.